

Barbara Celjska

Črna kraljica

Barbara Celjska (Barbara von Cilli, Cillei Borbála, Barbora Cellská, Barbora Celjská, vzdevek Črna kraljica), grofica; ogrska, nemška in češka kraljica, cesarica (r. ok. 1392, domnevno Celje; u. 11. 7. 1451, Mělník, Češka, pokopana v katedrali sv. Vida, Praga, Češka). Oče Herman II. Celjski, grof, mati Ana Schaunberška, grofica. Mož Sigismund Luksemburški, ogrski, češki in nemški kralj, cesar, hči Elizabeta Luksemburška, ogrska, češka in nemška kraljica, zet Albreht II. Habsburški, ogrski, češki in nemški kralj, vnuk Ladislav Postumus, ogrski in češki kralj, avstrijski vojvoda, mala sestrlična Ana Celjska, poljska kraljica, žena kralja Vladislava II. Jagiela, brata Friderik II. Celjski, grof, državni knez, in Herman Celjski, freisinški škof, nečak Ulrik II. Celjski, grof, državni knez, svak Nikolaj Garai, ogrski palatin, nečakinji Katarina Garai, grofica, žena grofa Henrika IV. Goriškega, in Margareta Celjska, vojvodinja Tešinsko-Glogavska.

Barbara je bila najmlajša od šestih otrok grofa Hermana II. Celjskega in grofice Ane Schaunberške (u. 1396). Vzgojena je bila na dvoru v Celju skupaj z (malo) sestrlično Ano, ki se je 1402 poročila s poljskim kraljem Vladislavom II. Jagielom. Barbara je že zgodaj dobila pomembno vlogo v očetovih dinastičnih načrtih, ko so se po bitki pri Nikopolju (1396) Celjskim odprle možnosti v okviru ogrskega kraljestva. Herman jo je 1401 zaročil s štiriindvajset let starejšim ogrskim kraljem Sigismundom, novembra 1405 sta se v Krapini poročila, 6. decembra je bila v Székesfehérváru kronana za ogrsko kraljico. Mož ji je za jutrnjo (preživnino) podelil najboljše posesti in dohodke med ogrskimi kraljicami do tedaj, kar jo je uvrstilo med najbogatejše vladarice evropskega poznega srednjega veka. Poleg tradicionalnih posesti kraljic na Ogrskem (Stari Budim (Óbuda), Csepel, Diósgyőr, Kecskemét) jih je velik del ležal v Slavoniji: mesta Gradec (kraljevski del Zagreba),

Koprivnica (z gradom), Virovitica (z županijo), Požega (z gradom in županijo) ter gradovi/gospodstva Veliki in Mali Kalnik, Garič, Garešnica, Stupčanica in Paližna. Od 1407 je imela po moževem vzoru tudi lasten dvor.

Barbara in Sigismund sta med sodobniki veljala za najlepši vladarski par v Evropi. Barbara je slovela po izobraženosti, obvladala je več jezikov ter si zgodaj pridobila močan vpliv na dvoru in pri moževih političnih odločitvah (v dokumentih so omenjena njena soglasja). 1408 je bila s Sigismundom tudi soustanoviteljica elitnega viteškega Zmajevega reda (Societas Draconistarum). Paru se je 1409 rodila hči Elizabeta, ki je bila hkrati edini Sigismundov otrok in dedinja prestola (1411 zaročena, 1422 poročena z vojvodo Albrehtom V. Habsburškim). Sigismund se je pri vladanju opiral na Barbaro in jo v svoji odsotnosti večkrat pooblastil za upravljanje kraljestva (1412–14, 1415–19, 1430–32). Pri tem je imela oporo zlasti pri svaku, vodilnem ogrskem magnatu in palatinu Nikolaju Garaiu (u. 1433, poročen z Ano Celjsko) ter ostrogonskem nadškofu Janezu Kanizsaiu.

Sigismund je bil 1410 izvoljen še za nemškega kralja, s čimer je Barbara postala tudi nemška kraljica. Kronanje para je bilo 8. novembra 1414 v Aachnu (Barbara je bila zadnja nemška kraljica, ki je bila okronana v tej stari prestolnici Karla Velikega). Sigismund je pripotoval iz Italije, Barbara pa z veličastnim spremstvom 2.000 konjenikov prek Nürnberga. Po kronanju sta decembra skupaj odpotovala na koncil v Konstanco, kjer je Barbara v nadaljnjega pol leta z javnim nastopanjem doživela veliko evropsko promocijo (ilustrirana kronika Ulrika von Richental). Po vrnitvi na Ogrsko novembra 1415 je ponovno štiri leta vladala v kraljevem imenu, vendar naj ne bi bila kos težkemu položaju (vpadi Turkov, spori med plemstvom). Poleg (nedokazanih) domnev starejšega zgodovinopisja o nezvestobi naj bi bil to eden razlogov, da je po Sigismundovi vrnitvi februarja 1419 padla v njegovo nemilost. S hčerjo je bila do konca leta v izgnanstvu v Váradu (Oradea v današnji Romuniji), posesti pa so ji bile začasno zasežene. Pravi razlogi za spor med zakoncema ostajajo nezadovoljivo razjasnjeni.

Konec 1419 sta se pobotala, čemur je sledilo desetletje in pol složnosti. Barbara je moža spremljala na številnih političnih potovanjih in vojaških pohodih. Sigismund je po smrti brata Václava 1419 postal še dedič češke krone (na Češkem je tedaj izbruhnilo husitsko gibanje). Barbara je bila v začetku 1420 z možem v Vroclavu v Šleziji in nato na prvi od petih križarskih vojn proti husitom na Češkem, kjer je julija oblegal Prago in bil kronan za češkega kralja (Barbara šele 1437). V začetku maja 1422 je par na Dunaju prisostvoval poroki štirinajstletne hčerke Elizabete z vojvodo Albrehtom V. Habsburškim (poročna pogodba med njima je bila sklenjena že septembra 1421; nevesti je bila dodeljena izjemna dota 100.000 goldinarjev, v primeru Albrehtove in Sigismundove smrti je bilo za Elizabetine potomce določeno skrbništvo Barbare in pradede Hermana II., kar kaže na izjemen vpliv Celjskih na ogrskem dvoru).

Barbara je spomladi 1422 moža spremljala na pohodu proti husitom na Moravsko in poleti na državni zbor v Nürnbergu (drugič in zadnjič v Nemčijo), marca 1424 na kronanje nove poljske kraljice Zofije (Sonke) Holszańske v Krakov, pozimi 1426–27 na vojni pohod v Transilvanijo in januarja 1429 k poljskemu kralju Vladislavu II. na državni zbor litovske vojvodine v Lucku (današnja Ukrajina). Z možem je bila prisotna na treh nemških državnih zborih: v Vroclavu 1420, Nürnbergu 1422 in Bratislavi 1429. Na njeno aktivno vlogo kaže tudi dejstvo, da je bila v začetku 1429 skupaj s Sigismundom (kot laik) sprejeta v nemški viteški red, ki je imel v kraljevih političnih načrtih velik pomen. Zlasti Barbarino sorodstvo in pristni stiki s poljskim kraljem Vladislavom II. so prispevali k dolgotrajnim dobrim odnosom med Sigismundom in Poljsko. Omeniti velja še diplomatsko razgibano poletje 1424, ko so se na dvoru v Budimu zadrževali danski kralj in Sigismundov bratranec Erik (na poti v Jeruzalem), bizantinski cesar Ivan VIII. Paleolog, srbski despot Štefan Lazarević, poslanstvo turškega sultana Murata II., bavarski vojvoda Viljem III. ter Barbarina in Sigismundova hči Elizabeta s soprogom Albrehtom V. Habsburškim. Barbara v tem dogajanju gotovo ni imela zanemarljive vloge.

Složnost vladarskega para v dvajsetih letih 15. stoletja se je odrazila tudi v Sigismundovem obdarovanju kraljice. Zaradi ogroženosti s strani Turkov je 1424 vrnila slavonske posesti in za nadomestilo dobila še bogatejše na severnem Ogrskem. Kralj ji je prepustil zvolensko in trenčinsko županijo z več kraljevskimi mesti (Zvolen, Trenčín, Brezno, Krupina na današnjem Slovaškem), številnimi gradovi in rudarskimi središči (Banská Bystrica, Kremnica idr.). Obenem je prejela dohodke od tridesetnine (uvozno-izvozne carine) po vsej državi.

1426 je dobila še tri gospodstva na Moravskem, 1427 izčrpne ogrske državne prihodke od pridobivanja kovin in kovnic, 1430 liptovsko županijo in 1436 judovski davek po celotnem cesarstvu. Ob kraljevi smrti (1437) je posedovala trideset pomembnih ogrskih gospodstev z gradovi ter številna mesta in trge. Postala je najbogatejša ženska v kraljestvu in ena najpremožnejših v tedanji Evropi, kar ji je zagotavljalo tako političen vpliv kot neodvisnost. Svoje gospodarske in finančne vire je sama aktivno in uspešno upravljala ter bila med glavnimi Sigismundovimi posojilodajalci. Ko ji je mož marca 1436 prepustil judovski davek, ga je Barbara preko svojih pooblaščenцев dejansko izterjevala po celotnem cesarstvu, vključno s papeško državo. V ta namen se je 1436–37 z osebnimi dopisi obrnila na papeža Evgena IV. in številne kneze: savojskega vojvodo Amadeja VIII., milanskega vojvodo Filipa Marijo Viscontija, vojvodo Jülich in Berga Adolfa, vojvodo Lotaringije in Bara Renéja, vojvodo Kleveja Adolfa idr.

Sigismund je bil 1430–34 ponovno odsoten. Bil je na poti po Nemčiji, maja 1433 je bil v Rimu kronan za cesarja, nato se je udeležil še cerkvenega koncila v Baslu (od oktobra 1433 do maja 1434). Barbara za cesarico nikoli ni bila okronana, čeprav so jo v virih pogosto tako naslavljali. Bila je edina od srednjeveških nemških vladaric, ki moža ni spremljala na cesarsko kronanje. Sigismund jo je za čas svoje odsotnosti skupaj z očetom Hermanom, zetom Nikolajem Garajem in škofom Pecs pooblastil za upraviteljico Ogrske. Husitske vojne so bile na višku, 1431–33 je bil zaradi njihovih pohodov močno opustošen zahodni in severni del Ogrske (ogrožena tudi Bratislava, poleg Budima najpomembnejše kraljevo središče). Barbara se je dejavno, čeprav manj uspešno udeleževala pri obrambi države (iz 1432 je ohranjenih največ njenih listin – 25). V začetku 1433 je tudi zbirala vojsko za Sigismundovo nadaljevanje vojne proti Benetkam (po podatkih ogrskih poslancev v Italiji 30.000 mož). Verjetno ni bila kos težkemu položaju, zato je Sigismund imenoval nov namestniški svet brez udeležbe Celjskih. Kljub temu ni prišlo do preloma z njimi, o čemer priča največji uspeh dinastične politike grofa Hermana II.: Sigismund je že septembra 1435 v Bratislavi izstavil listino o povzdigu Celjskih v državne kneze cesarstva, vendar je Herman takoj zatem umrl (do slavnostnega povzdiga je prišlo leto kasneje, 30. novembra 1436 v Pragi).

Naslednja leta so bila v znamenju dogajanja na Češkem, kjer se je husitsko gibanje umirjalo. Po dolgotrajnih mirovnih pogajanjih je julija 1436 v Jihlavi prišlo do dokončne pomiritve in Sigismund je lahko zavladal Češki. Skupaj z Barbaro sta 23. avgusta slavnostno vstopila v Prago, kjer je bila 11. februarja 1437 v katedrali sv. Vida s pristankom čeških stanov okronana za češko kraljico. Sigismund ji je dan pred kronanjem podelil še obsežne posesti na Češkem (grad Mělník je kasneje postal njena glavna rezidenca). V letu in pol bivanja na Češkem je navezala tesne stike z nekaterimi vodilnimi plemiči katoliške in zmerne husitske struje (utrakvisti), ki so pozneje postali njeni politični zavezniki. Naučila se je češko in je korespondenco z njimi vodila v češčini. Tudi njen kancler Václav (od 1432) je bil Čeh, osebni zdravnik Konrad pa češki Nemec. Še julija–avgusta 1437 je ob Sigismundovi odsotnosti sama upravljala češko kraljestvo, kar kaže – glede na delikaten položaj komaj pomirjene dežele – na veliko zaupanje in sodelovanje med zakoncema. Po povratku na smrt bolnega Sigismunda pa so se jeseni odnosi začeli slabšati. Barbara ni podpirala Sigismundovega izbora zeta Albrehta V. Habsburškega za naslednika na ogrskem in češkem prestolu; naklonjena je bila poljski opciji kralja Vladislava III. Jagelonskega, kar bi ji ohranilo večji politični vpliv. Med povratkom vladarskega para iz Prage na Ogrsko – z njima je bil tudi Ulrik Celjski – je Sigismund 9. decembra 1437 v Znojmu na Moravskem umrl. Albreht je dal Barbaro prijeti in do nadaljnjega zapreti v Bratislavi, kar je pomenilo propad njenih političnih načrtov.

Albrehta so ogrski stanovi že 18. decembra 1437 izvolili za kralja, 1. januarja 1438 je bil kronan. Na Češkem je prišlo do napetosti med katoliškim plemstvom, ki je podpiralo Albrehta (Ulrik z Rožemberka), in Barbarinimi pristaši, zlasti iz vrst utrakvistov (Hynek Ptáček s Pirkštejna, Aleš Holický s Šternberka). Aprila 1438 je Barbara dosegla sporazum z Albrehtom in bila izpuščena, kar je pomirilo večino češkega plemstva, Albreht pa je bil 29. junija 1438 v Pragi kronan tudi za češkega kralja. Kljub temu je na Češkem izbruhnila državljanska vojna. V negotovosti za prihodnost je Barbara poleti 1438 s petsto konjeniki in svojo zakladnico ob napadih Albrehtovih pristašev iz Ogrske pobegnila na poljski dvor v Krakov. V izgnanstvu je ostala do 1441, vse posesti na Ogrskem pa so ji zaplenili (2. junija 1438). Vprašanje statusa stare kraljice je pripeljalo do Albrehtove vojne s Poljsko, ki je od poletja 1438 do naslednje pomladi potekala na Češkem, v obmejnih predelih Ogrske in v Šleziji (Ulrik Celjski je z Albrehtom vzpostavil dobre odnose; bil je njegov namestnik na Češkem in poveljnik

čeških sil v Šleziji). Končna pomiritev obeh strani Barbari ni prinesla izboljšanja položaja. Albreht je 27. oktobra 1439 na pohodu proti Turkom umrl za grižo, Barbarina hči Elizabeta pa je 22. februarja 1440 rodila Ladislava, dediča ogrskega in češkega prestola. Ulrik Celjski je postal glavni zaščitnik pravic Elizabete in Ladislava do prestola. 15. maja 1440 so Ladislava kronali za ogrskega kralja, kar je razdelilo ogrsko plemstvo in pripeljalo do državljanske vojne. Nasprotniki so 17. junija za kralja kronali Vladislava III. Poljskega, ki je do 1442 uspel prevladati in se je do prezgodnje smrti 1444 (bitka pri Varni) na Ogrskem uveljavil kot legitimen vladar. 1445 je bil za novega ogrskega kralja priznan šele petletni Ladislav Postumus (Posmrtni).

Na Češkem je po 1439 zavladovalo negotovo obdobje medvladja (Ladislav Postumus je bil priznan za češkega kralja šele 1453). Kljub temu se je Barbara ob podpori zvestega dela češkega plemstva julija 1441 lahko vrnila in se je ustalila na Mělniku kot vdovskem sedežu čeških kraljic. Političnim ambicijam na Ogrskem se je po rojstvu vnuka Ladislava v celoti odpovedala in se pomirila tudi s hčerko Elizabeto (ta je že 19. decembra 1442 umrla). Na Češkem je s svojimi vplivnimi podporniki (Ptáček, Holický, Poděbradski) še nekaj časa ohranila določen vpliv, čeprav umaknjeno od javnega življenja. O tem priča tudi njeno poslanstvo poleti 1448 k papeškemu legatu Carvajalu, ki je bil tedaj na Češkem. Od 1445 je bil njen glavni podpornik in upravitelj njenih posesti Jurij Poděbradski (kasneje vodilni češki državnik, od 1453 zaščitnik kralja Ladislava Postumusa, od 1458 do 1471 češki kralj). Njeno odmaknjeno življenje na Mělniku je burilo domišljijo in bilo izvor kasnejših, večinoma neutemeljenih govoric o brezbožnem življenju, orgijah in alkimiji. Umrla je za kugo 11. julija 1451; pokopali so jo – tudi v spremstvu husitskih duhovnikov – v kraljevski grobnici v katedrali sv. Vida v Pragi (lokacija groba, nekoč z markantnim nagrobnikom, ni več znana).

Barbara je bila nedvomno izjemen primer poznosrednjeveške vladarice. Opisujejo jo kot pametno, izobraženo, ambiciozno, sposobno, vplivno, lepo in živahno, kar je pri političnih nasprotnikih zbuvalo močno nasprotovanje. Prav negativna politična propaganda je vse do 20. stoletja omadeževala njen spomin, tudi v historiografiji, kjer je obveljala za »nemško mesalino«. Šele v zadnjih desetletjih je doživela zgodovinsko rehabilitacijo. Iz časa njenega življenja ni dokazov, ki bi opravičevali očitke. Negativna propaganda – glede celotne rodbine Celjskih – je izvirala predvsem iz kroga Habsburžanov, njihovih glavnih tekmecev za političen vpliv v srednjeevropskem prostoru. Zlasti vpliven pri tem je bil humanist Enej Silvij Piccolomini, od 1443 tajnik in diplomat kralja/cesarja Friderika III., ki je svoj pristranski pogled črpal zlasti od Kasparja Schlicka (u. 1449), cesarjevega kanclerja in velikega Barbarinega nasprotnika. Piccolomini je o kraljici pisal v več svojih delih (*De viris illustribus*; *Historia Austriacis*; *Historia Bohemica*), ki so imela vpliv na uveljavitev njene podobe zlasti po avtorjevem vzponu na mesto papeža (Pij II., 1458–64). Po njem so že v 15. stoletju povzemali poljski zgodovinar Jan Długosz, na ogrskem dvoru delujoči Antonio Bonfini (zgodovinar kralja Matije Korvina) in Hartman Schedel iz Nürnberga. V začetku 16. stoletja je vse Piccolominijeve trditve prevzel in še okrepil – zlasti glede njene spolne sle – Johannes Cuspinianus, ki je služboval na dvoru cesarja Maksimilijana, za njim pa v 17. stoletju Johann Jakob Fugger (poimenoval jo je »nemška mesalina«). Negativno podobo Barbare in njene rodbine je kasneje razširjalo tudi nacionalno zgodovinopisje v deželah, v katerih so nastopali kot politični nasprotniki domačih dinastij (Avstrija, Madžarska, Hrvaška).

Barbara je bila izredno izobražena ženska svojega časa. Poleg nemščine je znala latinsko, madžarsko, češko, domnevno poljsko in – glede na rodno okolje – verjetno slovensko. Kljub naključni in parcialni ohranjenosti njena korespondenca kaže stike z mnogimi vplivnimi osebnostmi tedanjega časa: poljskim kraljem Vladislavom II. in kraljico Zofijo, litovskim velikim knezom Witoldom, češkim magnatom Ulrikom z Rožemberka (v češčini), velikim mojstrom nemškega viteškega reda Pavlom von Russdorffom, cesarskim komornikom Konradom z Weinsberga, dunajskim županom Hansom Holczlerjem idr. Večkrat je bila tudi v stiku z nekaterimi pomembnimi mesti nemškega cesarstva – Frankfurtom, Lübeckom, Dunajem. Aktivno udeležbo pri vladanju in v javnem življenju izpričuje najmanj 270 njenih ohranjenih listin (zgolj iz Državnega arhiva v Budimpešti), s čimer bistveno presega druge poznosrednjeveške kraljice. Nesporno je bila politično najdejavnejša vladarica tistega obdobja v Evropi, kar izpričuje tudi njen itinerar – v teku svoje vladavine na Ogrskem je med 1405 in 1438 izpeljala kar 114 potovanj (sicer se je največ zadrževala v Budimu, kjer je bilo izstavljenih največ njenih listin). Najdba novih virov, ki bi osvetlili njeno vsestranskost, ni izključena, kot kaže nedavno izjemno odkritje: kraljica je 1429 ustanovila damski plemiški/viteški red Feniksa, pri čemer je pokazala izjemno izvirnost in samozavest; čemu podobnemu v tedanji Evropi ni bilo primerjave.

Očitki o Barbarini brezbožnosti so se razširili šele po njeni smrti. Morda tudi zato, ker je konec življenja preživela med husiti; ti so za marsikoga še vedno veljali za krivoverce. V 16. stoletju je pristala celo na seznamu največjih krivovercev »od začetka sveta« (Gabriel du Préau, 1569), čeprav je bila globoko verna in je redno obiskovala cerkvene obrede (1424 je npr. od papeža Martina V. prejela privilegij za osebni prenosni oltar, zgodnjo mašo pred začetkom dneva in prosto izbiro spovednika). Kot drugi člani celjske rodbine se je odlikovala po podpiranju cerkvenih ustanov; pri tem se ni razlikovala od svojih sodobnikov. O tem priča vrsta njenih privilegijev za samostane, zlasti za pavlince v Slavoniji (pavlinski samostan Lepoglava v Zagorju je bil ok. 1400 prva od samostanskih ustanov njenega očeta Hermana II.). Generalni kapitelj strogega kartuzijanskega reda je po njeni smrti 1452 sklenil, da morajo molitve zanjo opravljati v vseh redovnih hišah po Evropi, kar priča o njeni vernosti in naklonjenosti kartuzijanom (kar je bila družinska tradicija Celjskih). Proti omenjenim očitkom bi govorilo tudi dejstvo, da so jo na pogrebu spremljali reformatorski husitski duhovniki. Je pa verjetno zrno resnice v njenem zanimanju za alkimijo, o čemer je pisal njen sodobnik, češki alkimist Johann von Laaz, ki naj bi jo obiskal v njeni delavnici (domnevno na Mělniku).

Po svojem odhodu iz Celja 1405 Barbara po dosedanjem vedenju slovenskih dežel ni nikoli več obiskala ali imela z njimi omembe vrednih stikov. Izjema je listina, izstavljena 25. januarja 1417 v Veszprému, s katero je potrdila, da ji je brat Friderik za posojenih 4.000 goldinarjev prepustil v zastavo grad Mehovo pod Gorjanci (na listini je ohranjen njen pečat z ogrskim in celjskim grbom ter napisom: S.BARBARE.DEI.GRATIA.REGINE.VNGARIE). Koliko časa je posedovala Mehovo, ni znano; kasneje je bil grad ponovno v posesti Celjskih. Med 1408 in 1412 se je večkrat zadrževala na očetovih in svojih posestih v Slavoniji, v neposredni bližini domačih dežel. Januarja 1408 je bila v Čakovcu, septembra v Samoboru, oktobra–novembra 1412 v Koprivnici, na gradu Veliki Kalnik in v Križevcih. Ni izključeno, da bi lahko obiskala tudi Celje (bila je izjemno mobilna vladarica). Posredno na ohranitev določenih stikov kažejo nekateri njeni gradiščani v Slavoniji, ki so izvirali iz klientele očeta Hermana. Vplivni Sigismund Neuhauser (iz Dobrne) je bil njen gradiščan na Kalniku; bil je celo sprejet v Sigismundov viteški red zmaja in je bil pokopan na Ptujski Gori, ki so jo tudi Celjski izdatno obdarovali z umetniškimi deli. Štajerski vitez Gašper Rattenperger pa je 1414 izpričan kot njen gradiščan na Starem gradu/Kamengradu (Kewar) pri Koprivnici.

Kljub Barbarinemu dejavnemu javnemu življenju ni ohranjen ali poznan niti en njen pravi portret. Skupaj s Sigismundom je upodobljena v več ilustriranih verzijah kronike koncila v Konstanci Ulrika von Richentala ob prikazu javnih manifestacij (slavnostni prihod kraljeve povorke v mesto, božična maša, procesija na velikonočno nedeljo idr.). Po mnenju umetnostnih zgodovinarjev je morda najbližje portretu cerkvena freska mojstra Wenceslava v Riffianu na Južnem Tirolskem, kjer sta na motivu padca zlatega teleta prikazana kralj in kraljica. Nastala je 1415, morda pod neposrednim vplivom Barbarinega nastopa v Konstanci. Podobno je s podobo svete Barbare na krilnem oltarju iz finske vasi Kalanti, nastalem po 1420 (mojster je bil dominikanec iz Hamburga). Poleg prepoznavnega Sigismunda je upodobljen lik svetnice, verjetno kriptoportret Barbare. Sicer je njena najslavnejša upodobitev kot Venera na konju v delu Konrada Kyesera Bellifortis (ok. 1414–15). Negativna propaganda v historiografiji 15. in 16. stoletja ter neverjetni očitki so našli odmev tudi v številnih pripovedkah in legendah o »črni kraljici«, ki jih zasledimo na Hrvaškem, Madžarskem in Slovaškem. Še najbolj nenavadno vlogo je Barbarin lik dobil kot domnevna literarna predloga za vampirko Carmillo, žensko dvojnico Drakule, v povesti irskega pisatelja Josepha Sheridana le Fanuja (1872); zgodba je umeščena na Štajersko, na fiktivno gospostvo »Karnstein«.

Miha Kosi

Za dovoljenje za objavo se zahvaljujemo
Novemu Slovenskemu biografskemu leksikonu
<https://www.slovenska-biografija.si/oseba/sbi1023710/>